

Iederwijs leeft voort

'De ideale school is die waar kinderen zelf kiezen wat ze willen doen, vond de 10-jarige Eefke Eijgenstein een halve eeuw geleden. In het Nederland van begin jaren zeventig nam nog niemand zo'n fantasie serieus. Maar in 2002 was het een ideaal waarvoor onderwijsvernieuwers uit het hele land naar Schoonhoven kwamen,' zo valt te lezen in *De gelukkige school*. 'In dat oprichtingsjaar van Iederwijs was op verschillende plekken in het reguliere onderwijs het Nieuwe Leren al geïntroduceerd. Dat concept kende veel verschijningsvormen en had als overkoepelend kenmerk dat leerlingen zich de leerstof zelfstandiger eigen maakten.' De eerste jaren buitelden voor- en tegenstanders over elkaar heen. Discussies waren er nauwelijks, vaststaande

meningen en (voor)oordelen des te meer. De Iederwijs-scholen trotseerden mediastormen, politieke koerswijzigingen en inspectiebezoeken. Er werd veel gevergd van betrokken leerkrachten (begeleiders), ouders met idealen en leerlingen. Te veel. 'In opspraak geraakt door kritische Inspectierapporten en media die daarover berichtten, geldgebrek en interne conflicten sloten de scholen uiteindelijk stuk voor stuk hun deuren, of gingen ze verder onder een andere naam.' *De gelukkige school* is een leerzaam en heel leesbaar boek over de geschiedenis van een bijzondere onderwijsvernieuwing die ruim een schoolgeneratie meeging. Journalist Astrid Schutte dook in de archieven en interviewde de initiatiefnemers, leerkrachten, ouders, politici,

schoolinspecteurs en leerlingen. Hun ervaringen en vaak genuanceerde meningen vormen een rijke bron voor het beleid en de wetenschap. Experimenteren met kinderen is uitgesloten, dus informatie uit het wel en wee van 'het radicaalste onderwijsconcept' is een goudmijn voor onder meer onderzoekers en pedagogen. De conclusie van het boek is dat Iederwijs voortleeft: 'Er zijn nog steeds scholen met een Iederwijs-achtergrond die een vernieuwend onderwijsconcept hanteren. Ze hebben zich verder kwalitatief en kwantitatief ontwikkeld en vaak goede relaties met de Onderwijsinspectie opgebouwd. De vernieuwingsslinger die Iederwijs inzette is niet gestopt maar gewoon verdergegaan. In het hele land zijn er de laatste jaren nieuwe

schoolinitiatieven waarbij kinderen veel meer dan voorheen zelf bepalen wat ze willen leren, het uitgangspunt van Iederwijs.' De politiek faciliteert die ontwikkelingen tegenwoordig. Scholen krijgen meer vrijheid om zelf hun onderwijs vorm te geven en een school starten op basis van een vernieuwend onderwijsconcept wordt eenvoudiger. Ongetwijfeld binnen een wankel evenwicht, want schools leren is geen kwestie van natuur, maar van cultuur. Toch? / **Alfred Wald**

Astrid Schutte, *De gelukkige school*. Hoe Iederwijs opnieuw het onderwijs wilde uitvinden. Uitgeverij SWP, 2017, € 29,90. Zie ook **winactie** hiernaast.

DE
GELUKKIGE
SCHOOL

HOE IEDERWIJS
OPNIEUW
ONDERWIJS
WILDE UITVINDEN
ASTRID SCHUTTE

